

SAMBORZEC

NA LINII CZASU

Nr 94 maj 2021

Gazeta Wspólnoty Samorządowej

Czterech wspaniałych z Samborca

Zadaniem nauczycieli i wychowawców jest odkrywanie i rozwijanie talentów swoich podopiecznych. Doskonale rozumieją to pedagodzy ze Szkoły Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Samborcu, którzy zachęcają uczniów do udziału w konkursach, a następnie ich przygotowują.

Dzięki takiemu podejściu w tegorocznych konkursach przedmiotowych organizowanych przez świętokrzyskiego kuratora oświaty uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Samborcu odnieśli znaczące sukcesy.

Mateusz Osowski i Karol Walasek, którzy zgłębiali historyczną wiedzę pod opieką pani Małgorzaty Spadło, zostali finalistami II Wojewódzkiego Konkursu z Historii. W finale tego konkursu powiat sandomierski reprezentowało czterech chłopców, w tym dwóch naszych uczniów, a więc jest to ogromny sukces, zarówno pani Małgorzaty Spadło, jak i naszych młodych historyków.

Jakub Toś drugi raz z rzędu zdobył tytuł finalisty II Wojewódzkiego Konkursu z Geografii. Do konkursu przygotowywał się pod kierunkiem pani Małgorzaty Trzaski. Dwukrotny finalista twierdzi, że geografia nie ma przed nim żadnych tajemnic.

Maciej Śmiechowski odniósł sukces w II Wojewódzkim Konkursie z Informatyki. Pod czujnym okiem pani Doroty Kaczor zgłębiał tajniki wiedzy informatycznej. Był jedynym reprezentantem powiatu sandomierskiego.

Dyrekcja i nauczyciele Szkoły Podstawowej w Samborcu są bardzo dumni z osiągnięć swoich uczniów. Finalistom serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

OFERTA EDUKACYJNA na rok szkolny 2021/2022

4-letniego Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Chobrze

Wyróżniamy się profesjonalną i dostosowaną do Twoich potrzeb organizacją zajęć

PROFILE KSZTAŁCENIA

Liceum Ogólnokształcące oferuje następujące profile kształcenia:

- profil humanistyczno-językowy (j. polski, historia/wos, j. obcy)
- profil matematyczno-geograficzny (matematyka, geografia, fizyka)
- profil biologiczno-chemiczny (biologia, chemia, fizyka)

Czym wyróżnia się nasza szkoła i co oferuje?

- kadre pedagogiczne tworzą doświadczeni i wykwalifikowani nauczyciele
- w szkole działa Szkolne Koło Wolontariatu – uczniowie działają społecznie i charytatywnie w ramach akcji na rzecz innych ludzi, członkowie koła mają organizowane raz do roku tygodniowe wyjazdy
- mamy Szkolny Klub Honorowych Dawców Krwi
- uczestniczymy w olimpiadach przedmiotowych, zawodach sportowych
- współpracujemy z wyższymi uczelniami
- organizujemy wycieczki, rajdy, obozy szkoleniowe i sportowe
- Nasze liceum posiada
- NOWE pracownie komputerowe wyposażone w nowoczesny sprzęt komputerowy, tablice i roboty
- dobrze wyposażone w pomoce dydaktyczne pracownie przedmiotowe: biologiczną i geograficzną
- Szkolny Klub Sportowy ULKS Chobrze, który umożliwia rozwój umiejętności sportowych
- stołówkę
- monitoring
- bibliotekę z bardzo bogatym i atrakcyjnym księgozbiorem uzupełnianym co roku

Nasi uczniowie są dobrze przygotowani do matury, osiągają wysokie wyniki na egzaminie dojrzałości i dostają się na wymarzone studia.

W szkole funkcjonują różne koła przedmiotowe, odbywają się zajęcia pozalekcyjne, w czasie których uczniowie mają doskonałą okazję do poszerzania swoich horyzontów myślowych.

Zdawalność na egzaminie maturalnym

Rok	LO w Chobrze	woj. świętokrzyskie
2016/2017	80%	79%
2017/2018	100%	87%
2018/2019	94%	87%
2019/2020	92%	87%

60 plus to piękny wiek!

Gminny Ośrodek Kultury w Samborcu realizuje projekt „Życie zaczyna się z 6.0!”, który otrzymał dofinansowanie w ramach programu „Generacja 6.0” Fundacji BGK im. J.K. Steczkowskiego w wysokości 11 tys. zł.

W projekcie bierze udział grupa seniorów z gminy Samborzec. Działania uwzględnione w projekcie mają na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i technologicznemu osób w wieku 60+ poprzez inicjatywę w obszarze społecznym i technologicznym, mające na celu poszerzenie wiedzy i rozwijanie umiejętności w różnych dziedzinach życia.

Aktualnie w ramach projektu odbywają się majowe rajdy nordic walking z instruktorem. Na aktywne zajęcia zapraszamy w każdą niedzielę

maja o godz. 16. Ponadto w planach jest organizacja rajdu rowerowego pod hasłem „Senior na rowerze”, dokończenie kursu komputerowego z udziałem seniorów, spotkania pt. „Senior w świecie finansów i przepisów prawnych” oraz „Bezpieczeństwo i profilaktyka COVID-19”, warsztat pierwszej pomocy przedmedycznej, spotkanie z funkcjonariuszem policji.

Ciekawym punktem w harmonogramie będą wartościowe warsztaty kulinarne, wyjazd integracyjny oraz kino plenerowe na zakończenie projektu.

Wiwat maj!

Rok 2021 to Rok Tradycji Konstytucyjnej, rok obchodów 230-lecia uchwalenia Konstytucji 3 maja i 100-lecia uchwalenia Konstytucji marcowej.

Z tej okazji na początku maja Gminny Ośrodek Kultury w Samborcu zaprosił wszystkich chętnych do udziału w grze mobilnej „Wiwat maj, trzeci maj!”.

Mobilna gra domowa to forma zabawy edukacyjnej, ale też współzawodnictwa na odległość. Można w niej wziąć udział z dowolnego miejsca, wystarczy mieć smartfon lub tablet z internetem. W rozgrywkach premierych z nagrodami zwyciężyli:

I miejsce ex aequo Andrzej Baumel i Mariusz Pindel

II miejsce Kamil Kosmaciński

III miejsce Paulina Dereń.

Wyróżnienia otrzymały: Emilia Gil, Karolina Gil, Julia Paprocka, Kinga Kolańska. Gratulujemy!

Sukces uczennicy klasy II liceum w ogólnopolskim konkursie

26 kwietnia rozstrzygnięto ogólnopolski konkurs plastyczny „Jedyny taki Dziennik”, organizowany przez Dział Edukacji Państwowego Muzeum na Majdanku.

Założeniem konkursu było wykonanie ilustracji do fragmentu „Dziennika Jadwigi Ankiewicz”, wybranego spośród dostępnych na Facebooku i na stronie muzeum. Decyzją jury konkursu trzecie miejsce zajęła **Katarzyna Dereń** –

uczennica klasy II LO (G) Liceum Ogólnokształcącego im. S. Żeromskiego w Zespole Placówek Oświatowych w Chobrze. Do konkursu zgłoszono ponad 200 prac plastycznych z całej Polski. Gratulujemy!

ZNANI I NIEZNANI

Stefania Calvas Skotnicka 1886-1934

Przyjeżdżając do Skotnik Sandomierskich drogą od Szewc, tuż za ostrym zakretem, po prawej stronie drogi, mijamy cmentarz parafialny. Jest to stara nekropolia, z dużym prawdopodobieństwem można powiedzieć, że najstarsza na terenie gminy Samborzec. Założono ją w okresie wojen napoleońskich po 1809, a przed 1819 rokiem.

Proboszczami parafii w Skotnikach w tych latach byli: ks. Maciej Dużyński dziekan koprzywnicki, honorowy kanonik sandomierski, i ks. Jan Cybulski, od 1814 r. wikariusz sandomierski. Pod przyszły cmentarz wybrano najwyżej położony teren w całej wiosce. Główne wejście na cmentarz od wschodu, prowadzi przez otwartą wąską bramę (2,5 m) i wąską furtkę (0,7 m). Cmentarz ma wymiary w przybliżeniu: 69,7 m x 63,7 m. Powierzchnia starego cmentarza wynosi ok. 4440 metrów kwadratowych, usytuowany jest on na skraju wsi, ok. 1 km od kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Skotnikach. Cały cmentarz ogrodzony jest murem z kamienia na wysokość ok. 1 metra. Mur wykonali parafianie, a ogrodzenie stalowe wykonał Edward Surowiec ze Skotnik. Działo się to w 1976 roku i po 1980 roku, gdy proboszczami parafii byli ks. Józef Tomaszewski i ks. prałat Marian Molga. W tychże latach zachodziła potrzeba powiększenia powierzchni cmentarza, gdyż brakowało miejsca na nowe pochówki zmarłych parafian. Z tego powodu mieszkanka Zajeziorza, Z. Bednarz, przekazała pod cmentarz część swojej działki, przyległej do starego cmentarza od strony zachodniej. Gmina w Samborcu teren wykupiła i przekazała na własność parafii. W zamian pani Bednarz miała być po śmierci pochowana w nowej części cmentarza. Stało się jednak inaczej, pochowano ją na cmentarzu w Samborcu. W 1976 roku wykonano mur cmentarny od strony zachodniej oraz część od południa i północy (połączenie ze starym).

W latach 80. ubiegłego wieku, w celu dalszego powiększenia powierzchni cmentarza, Janina Pastuszko ze Stalowej Woli, Marian Piasta ze Skotnik i Józef Piasta z Szewc przekazali na rzecz gminy swoje części działek od strony północnej cmentarza, a z kolei gmina w Samborcu przekazała grunt na własność parafii w Skotnikach. Aktualnie na tym terenie nie dokonuje się pochówków. Dla przypomnienia w miejscu tym przed II wojną światową stał młyn wietrzny Żyda Nuty Hofmana.

Wchodząc na stary cmentarz, tzw. miasto umarłych, widzimy liczne groby i pomniki pogrzebanych tutaj ludzi. Panuje tu zupełna cisza. Tylko wiatr lekko szumi i przelatuje pomiędzy grobami, poruszając tu i ówdzie kwiaty we flakonach ustawionych na mogiłach oraz rosnące krzewy i drzewa cmentarne. Widać wiele grobów bezimiennych, bez krzyża i tabliczki. Zapomniane, samotne, prawdopodobnie rodziny tych zmarłych nie żyją. Idąc dalej, widać świeże kwiaty na grobach i palące się tu i ówdzie znicze.

Na cmentarzu w Skotnikach jest ok. 365 grobów betonowych (obłożonych lastriko, płytami marmurowymi, granitem), grobów ziemnych jest 138, a pomników i płyt nagrobnych z XIX wieku zachowało się 12. Razem na cmentarzu w Skotnikach znajduje się ok. 515 pomników cmentarnych, a pochowanych jest tu ok. 1500 zmarłych parafian. Wśród wielu znakomitych, spoczywających w tym miejscu, mieszkańców tejże parafii, znajdują się chociażby takie nazwiska jak Skotniccy, Piotrowscy,

Zelikowie, Russoccy, Kaniosowie, dalej widzimy nazwiska Malczewskich, Panuszewskich, Kochanowskich, Rawów, Lewandowskich i wielu, wielu innych. Nie sposób wszystkich wymienić. Znajduje się tu również grób nieznanego żołnierza.

Nad najstarszą częścią nekropolii, na wprost głównej bramy, od alejki lekko w prawo, góruje pomnik rodziny Skotnickich, właścicieli dóbr tej wioski od niemal 800 lat. Trudno w tak krótkim artykule opisać historię tego rodu, dlatego skupiłem się tylko na jednej postaci związanej z tą rodziną. Chodzi mianowicie o Stefanię Calvas Skotnicką, żonę gen. Stanisława Grzmota-Skotnickiego.

Stefania de Calvas Skotnicka, właściwie Stefania Teresa Paulina Skotnicka,

Stefan Norblin „Portret Stefanii Calvas”, ze zbiorów rodzinnych.

urodziła się w 1886 roku. Rodziców nie znamy, brak danych. Była śpiewaczką, skończyła konserwatorium w Krakowie. W 1913 roku nagrała na płytę swoje piosenki ludowe, między innymi takie jak: „Od Krakowa czorny las”, „Ujechałam cztery mile drogi”, „Potem Antoś”, „Hej carne ocki miała”, „Gęś się w rowie pasie”, „Ani ja sieję ani ja orzę” i inne, które sama śpiewała. Była dwukrotnie zamężna, pierwszy raz (ślub w 1906 r.) z gen. dyw. WP II RP, lekarzem medycyny, Bolesławem Ignacym Florianem Długoszowskim „Wieniawą” (1881-1922) – rozwód w 1919 roku. Dzieci nie mieli. Drugi ślub w 1919 roku w Krakowie w kościele ewangelickim wzięła ze Stanisławem Skotnickim h. Bogoria, synem Maksymiliana Skotnickiego h. Bogoria (1866-1922) i Wandy z Russockich z Brzezia h. Zadora (1866-1941). Z tego związku przyszło na świat dwoje dzieci: syn Stanisław (1920-2003) i córka Stefania Skotnicka Kummant h. Bogoria (1921-1994).

Stefania Calvas, będąc żoną Wieniawy Długoszowskiego, jak już wspomniiano, dużo podróżowała. Była we Lwowie, w Berlinie, a później w Paryżu, gdzie młoda pani Długoszowska kształciła swój głos. Szkoliła operowy sopran u mistrza Jana Reszke. Koncertowała jednocześnie z pieśniami zaprzyjaźnionego Mauricego Ravela. Małżeństwo przy tym prowadziło ożywione życie towarzyskie. Nie wytrzymało ono jednak próby czasu. Wieniawa Długoszowski zapoznał inną kobietę (żonę Berensona) i zakochał się w niej, porzucając Stefanię. Ślubu unieważnić z nią nie

mógł, uczynił to dopiero po śmierci Stefanii w 1934 roku. Zawarcie ślubu Stefanii ze Stanisławem Skotnickim nie wpłynęło na pogorszenie stosunków pomiędzy Skotnickim i Wieniawą. Pozostali w przyjaźni i utrzymywali bliski kontakt.

Stefania Calvas Skotnicka zmarła młodo 4 maja 1934 roku (w piątek) w Warszawie. Pochowana jest na cmentarzu w Skotnikach w rodzinnym grobowcu Skotnickich. Czasopismo „Ziemia Sandomierska” tak opisało pogrzeb zmarłej Stefanii: „W niedzielę, dnia 6 maja, w godzinach wieczornych przywieziono zwłoki Zmarłej z Warszawy, by złożyć je w grobach rodzinnych. Dość wcześnie zgromadziły się rzesze okolicznego ludu, by towarzyszyć Zmarłej w ostatniej wędrówce ziemskiej. Cichy, majowy wieczór

Pomnik rodziny Skotnickich na cmentarzu w Skotnikach. Fot. A. Cebula

zapadał powoli. oczy wszystkich wpatrzone w dal w napięciu szukają świateł mającego nadjechać ze zwłokami samochodu. Okrzyk (jedzie) zelektryzował zgromadzonych. Trumna otoczona wieńcem z kłosów zbóż spoczęła na karawanie ubranym zielenią. Kondukt żałobny ruszył wolno w kierunku kościoła, by w nim na jedną noc złożyć trumnę ze zwłokami Zmarłej. Dnia 7 maja o godz. 11 i pół odbyło się nabożeństwo żałobne odprawione przez miejscowego proboszcza (ks. Juliana Arlitewicza), w którym oprócz pograżonej w żałobie Rodziny Zmarłej, wzięli udział inspektor armii gen. Norwid Neugebauer, gen. Trojanowski – dowódca 9-ego korp. w Brześciu, gen. Głuchowski Janusz deca X korp. w Przemyślu, pułk. Belina Prażmowski, pułk. de Laveaus - dowódca 2 p.p Leg., dr Polanowski, starosta sandomierski, poseł dr Stanisław Krawczyński oraz delegacja ze wszystkich związków społecznych i filantropijnych, w których pracowała Zmarła. Wśród nich Rodzina Wojskowa z p. pułkownikową Sokół Szahinową i prezeską Związku Pracy Obywatelskiej w Baranowiczach na czele oraz dwie miejscowe Ochot. Straże Pożarne i Oddział Strzelecki z Koprzywnicy. Państwo Marszałkostwo Piłsudzcy nadesłali depeszę kondolencyjną.”

Grobowiec rodzinny Skotnickich w 2019 roku został poddany renowacji. Łatwo go rozpoznać, na prostopadłościennym cokole stoi Matka Boska z wyciągniętymi rękoma w geście zaproszenia.

ANDRZEJ CEBULA

Redakcja nie odpowiada za treść publikacji autorskich.

Dzieje gminy rymem pisane

SKOTNIKI

Skotniki – wieś jedna z najstarszych w Powiecie Sandomierskim,
Jej nazwę na dwa różne sposoby tłumaczono,
Hodowla – symbol bogactwa – schut (skot) skarb
w jęz. niemieckim,
A na ziemiach Niziny Skotnickiej przed wiekami
owce hodowano.
Skotnikami więc nazywano pasterzy i hodowców
bydła,

Być może, że i od nich nazwa wsi pochodzi,
Druga wersja, „szkuty”, weszła też w kronik prawdziwą,
Oznaczała pojazdy wodne, a dokładnie proste,
drewniane łodzie.

Wieś to księżęca na początku była,
W 1167 r. księżna Maria, żona B. Kędzierzawego
kapitulę katedralnej krakowskiej dobra przekazała,
Następnie rodzina Bogoriów Skotnickich ziemię
odkupiła
I aż do połowy XX-go wieku w rękach tego rodu
wieś pozostała.

W 1185 r. Mikołaj Bogoria klasztor cysterski
w Koprzywnicy funduje,
W trzy lata później wojewodą sandomierskim
zostaje obrany
I w imieniu księcia Kazimierza w Księżstwie
Sandomierskim władzę sprawuje,
Będąc przez mieszkańców ceniony i szanowany.

Przodek tego rodu – rycerz Michał Bogorią zwany,
Walcząc u boku Bolesława Śmiałego męstwem się
wyróżnił niezwykłym,
Gdy w bitwie z Dołowcami został kilkakrotnie
ranny,
Mimo wielkiego bólu walczył dalej i nie szedł
z pola bitwy.

Król Bolesław za odwagę herbem go nagroził,
Gdzie na czerwonym polu widnieją dwie złamane
strzały z grotami ku sobie zwróconymi,
Ród Bogoriów przez kolejne lata tym herbem się
szczylił,

A dziś to herb naszej Gminy, dodatkowo
z jabłkami symbolicznymi.

Najbardziej znany z rodu Bogoriów był Jarosław
w 1276 r. urodzony,
Był to arcybiskup gnieźnieński, 32 lata
archidiecezją kierujący,
Mecenas sztuki, fundator kościołów, dokonujący
życiową jako mnich zakonny,
W chwili śmierci będąc na dobrowolnej pokucie
sto lat liczący.

Ten to arcybiskup Bogoria Jarosław kościół
w Skotnikach ufundował,
Którego budowa w stylu gotyckim kilkadziesiąt lat
trwała,
Kościół ten pod wezwaniem Św. Jana Chrzciciela
po dziś dzień przetrwał,
A obecna plebania w XX-tym wieku wybudowana
została.

Z rodu Bogoriów-Skotnickich się wywodziło wielu
wybitnych ludzi – uczonych, duchownych,
artystów, żołnierzy, rolników,
Panowanie ponad 700-letnie tego rodu ogólny
podziw budzi,
Gdyż szlachta często zmieniała majątki i zagrodników.

Z rodu tego wywodzi się Stanisław Grzmot-Skotnicki
– gen. brygady Wojska Polskiego,
O wolność u boku Józefa Piłsudskiego walczący,
Internowany za odmowę na wierność dla cesarza
austriackiego,
W bitwie nad Bzurą śmiertelne rany ponoszący.

Ewa Juda

Cały tekst dostępny jest facebookowym profilu autorki

Redakcja nie odpowiada za treść publikacji autorskich.